

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№1

2026
yanvar

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 597 sahifa.
2026-yil, yanvar

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ И ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА УЗБЕКИСТАНА.....	26
Каракулов Фарход Зайпудинович	
TRANSPORT TIZIMIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH VA TAKOMILLASHTIRISH USULLARI	33
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQUARUVCHI KORXONALARNING SIFAT MENEJMENTI TIZIMINI BAHOLASH	38
Achilov Ilmurad Nematovich	
TURIZM OBYEKTLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	45
Toshtemirov Xojiakbar Qahramon o'g'li	
КАЧЕСТВО КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКОВ УЗБЕКИСТАНА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРОБЛЕМНЫХ КРЕДИТОВ	51
Алиева Сусанна Сейрановна	
ВЛИЯНИЕ ЛИБЕРАЛИЗАЦИИ И РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ НА РАЗВИТИЕ ОВЦЕВОДСТВА И КАРАКУЛЕВОДСТВА В ГЛОБАЛЬНОМ МАСШТАБЕ	58
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич	
BARQAROR INVESTITSİYALAR: IQTISODIYOTDAGI ROLI VA DOLZARBLIGI	65
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
KRAUDFANDING – BARQAROR RIVOJLANISHNI AMALGA OSHIRISH UCHUN INNOVATSION MOLIYAVIY VOSITA SIFATIDA.....	71
Ashurova Oltin Yuldashevna	
FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARINI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASHDA MOLIYAVIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	78
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI UCHUN BARQAROR BREND QIYMATINI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI	84
Bekmurod Davlatmurotovich Ollaberganov, Zilola Baxramovna Abdikarimova	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA KORPORATIV BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	89
Atajanov Kamal Atavayevich	
AVTOTRANSFORMATORLARNING TASHQI MAGNIT MAYDONINING MATEMATIK MODELI	96
Pirmatov Nurali Berdiyrovich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Baxriddinov Begzod Alibek o'g'li	
O'ZBEKISTON VA JAHON AMALIYOTIDA BUDJET MUASSASALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING RIVOJLANISHIGA RETROSPEKTIV TAHLIL	101
Berdiyev Toshkenboy Panjiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: RISKGA ASOSLANGAN YONDASHUV VA AMALIY MEKANIZMLAR	108
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
TIJORAT BANKLARI DEPOZIT BAZASINI MUSTAHKAMLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	113
Shayxiev Boburbek Ulug'bekovich	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA OLIY TA'LIM TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING KONSEPTUAL MODELI.....	120
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	

GEODEZIYA VA GIS TEXNOLOGIYALARINING INTEGRATSIYASI.....	125
Ziynura sabirova	
RESPUBLIKADA UY-JOY QURILISHI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DAVLAT VA XUSUSIY SEKTOR HAMKORLIGINING O'RNI	129
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА АО «УЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙУЛЛАРИ» В УСЛОВИЯХ СТРУКТУРНЫХ РЕФОРМ.....	133
Кадилова Шарофат Амоновна	
KASBLARNI MODERNIZATSIYA QILISH VA MEHNAT BOZORINING YANGI MODELINI BARPO ETISH	139
Ruziyev Oybek Abdumuminovich, Nurboyev Jaloliddin Mamadiyevich	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBIL BIZNESINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	143
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
QISHLOQ JOYLARIDA MEHNAT RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI	148
Amaniyazova Rayhan Bayniyazovna	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ УСТОЙЧИВОСТИ МАЛОМОЩНЫХ СЕТЕВЫХ СОЛНЕЧНЫХ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ СТАНЦИЙ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА	153
Кудратов Афзалхужа Рустамович, Далмурадова Наргиза Нуриллаевна, Шогучкаров Санжар Кодирович	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI	161
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	
INNOVATSION BANK EKOTIZIMLARINING TIJORAT BANKLARI RIVOJLANISHIDAGI ROLI	165
Aliyev Hasan Rayimjonovich	
ANALYSIS OF FACTORS OF INTENSIVE ECONOMIC GROWTH IN UZBEKISTAN	171
Sharipov Kamil	
SUN'IY INTELLEKT – TO'RTINCHI SANOAT INQILOBINING ASOSI.....	176
Kalonov Muxiddin Baxriddinovich	
KORXONALARDA MOLIVAVIY BOSHQARUVNING TASHKILY VA IQTISODIY MASALALARI	187
Jumayev Samariddin Ziyodullaevich	
YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASI ASOSIDA KICHIK BIZNES FAOLIYATINI OSHIRISH YO'LLARI	193
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TALABALARDA O'Z-O'ZINI TARTIBGA SOLISH KO'NIKMALARINING RIVOJLANISHIDA INTERAKTIV TA'LIM PLATFORMALARINING O'RNI	198
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Gulnora Abdullo qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING XORIJIY TAJRIBASI	203
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
XORAZM VILOYATIDA KAMBAG'ALLIK DARAJASINING O'ZGARISHI VA BU JARAYONGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	208
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
IQTISODIY-MATEMATIK VA SSENARIYLI YONDASHUVLARDAN FOYDALANIB SANOAT RIVOJLANISHINI BAHOLASH VA PROGNOZLASH	213
Turdiyev Ulug'bek Qayumovich, Qayumova Nurafshona Ulug'bek qizi	
EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARINING DOLZARBLIGI	217
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	

LEGAL AND INSTITUTIONAL FOUNDATIONS OF ECONOMIC COOPERATION BETWEEN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN AND INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS	222
Yovkochev Sherzod	
ICHKI AUDIT FUNKSIYALARINING ICHKI NAZORATNI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI	228
Tursunov Shohruxmirzo Baxtiyor o'g'li	
MOSH DONINI YANCHIB Olishda qo'llaniladigan qurilmani loyihalash	232
Qurbanov Abdimalik Jo'rayevich	
DAVLAT BOSHQARUVIDA SAMARADORLIKNI BAHOLASH: INSTITUTSIONAL MEXANIZMLAR, RAQAMLI YECHIMLAR VA AMALIY KUTILMALAR	239
Sarvar Saidov Xayrulloevich	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH KONSEPSIYASI DOIRASIDA UNING INFRATUZILMASINI TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH BORASIDA TAVSIYALAR	244
Tashov Mizrob Maxmudovich	
DAVLAT BOSHQARUV ORGANLARIDA INSON KAPITALINI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI	251
Mashrabaliyev Ibroximbek Mashrabaliyevich	
ФИНАНСЫ И ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА	257
Айматова Фарида Хуразовна	
ZAMONAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ROLI	263
Salayeva Dilafro'z Aybekovna	
ДИАГНОСТИКА СИНХРОННОГО ДВИГАТЕЛЯ НА ОСНОВЕ ИЗМЕРЕНИЯ ВНЕШНЕГО МАГНИТНОГО ПОЛЯ	267
Пирматов Нурали Бердярович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Мамуров Алмас Жумабой угли	
XORIJIIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI VA XUSUSIYATLARI	275
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В СДЕЛКАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ	279
Ли Илларион Георгиевич	
KO'P YADROLI CPU VA GPU ARXITEKTURALARIDA DIFFERENSIAL TENGLAMALARNI SONLI YECHISH UCHUN PARALLEL ALGORITMLARNI ISHLAB CHIQUISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	284
Ismailov Shixnazar Rashid o'g'li, Ubaydullayev Farrux Fathulla o'g'li, Odilov Asliddin Isoq o'g'li	
СИСТЕМАТИЧЕСКОЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ — ОСНОВА ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИКИ	291
Муталов Абдуазим	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYALARNING HUDUDIIY TARKIBI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	295
Ermamatov Shonazar Jumakulovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA SIYOSATI: INSTITUTSIONAL VA RAQAMLI ISLOHOTLAR	302
Sobirov Yo'ldoshboy Ro'zimboevich	
QASHQADARYO VILOYATINING IJTIMOIIY-IQTISODIY SALOHIIYATI VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	310
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
ТЕМИР YO'L STANSIYALARIDA STRELKALI O'TKAZGICH QURILMALARI BO'YICHA YO'L QO'YILGAN NOSOZLIKLAR VA ULARNING TAHLILI	315
Yunusova Gulshanoy Umarali qizi	

SANOAT KORXONALARIDA ASOSIY FOND LARDAN VA ISHLAB CHI QARISH QU VVATIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI.....	320
Ulashev Xubbim Askarovich	
TURLI YO'L SHAROITLARIDA TO'QNASHUV PAYTIDA TORMOZLASH VA BOSHQARUV PARAMETRLARI	324
Uralbayev Anvar Ubaydullayevich	
YANGI YARATILGAN MAHALLIY DURAGAY PILLALARNI YAKKA CHUVISH NATIJALARINING TAHLILI.....	328
Sobirov Qo'ziboy Erkinovich	
UY-JOY KOMMUNAL XIZMAT KO'RSATISHNI ZAMONAVIY YO'LLARI.....	332
Boboqulov S.B.	
TARJIMON DASTURLARIDA MULTITILLARNI TASNIFLASH: MAVJUD YONDOSHUVLAR VA MUAMMOLAR	338
Maxmudjanova Sayyora Yashin qizi	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ICHKI AXBOROT TIZIMLARINING MODERNIZATSIYASI ORQALI ISHLAB CHI QARISH JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISH	343
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
NEFT VA GAZ TERMINOLOGIYASINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI.....	349
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Quryozova Gulshan Akmal qizi	
УСИЛЕНИЕ РОЛИ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ В ДОСТИЖЕНИИ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УЗБЕКИСТАНЕ	355
Гимранова О. Б.	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA OPERATSIYALARINING AHAMIYATI.....	361
Yuldashev Fozil Turapovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI HISOBLASH VA UNDIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	373
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ВЛИЯНИЕ КАЧЕСТВА ПУБЛИЧНОГО ФИНАНСОВОГО УПРАВЛЕНИЯ НА ДИНАМИКУ ЭКОНОМИКИ	377
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
DIVIDEND SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHDA FOYDA SIFATI VA FOYDANI BOSHQARISHNING TA'SIRI.....	383
Eshev Furqat A'zamovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ УМНЫМ ГОРОДОМ НА БАЗЕ ЦИФРОВЫХ ПЛАТФОРМ С ОРИЕНТАЦИЕЙ НА ЧЕЛОВЕКА	388
Рахимова Мадина Шухрат кизи	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB SIYOSATINING USLUBIY JIHATLARI	393
Toshpo'latov A. A.	
MOLIYAVIY HISOBOT ISHONCHLILIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	398
Zufarova Zilola Rahim qizi	
RAQAMLI PUL TIZIMINING KORRUPSIYA VA YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHDAGI INSTITUTSIONAL AHAMIYATI.....	403
Putatov Dilshod Xaqberdiyevich, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA SOLIQ HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH.....	408
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
АКТИВИЗАЦИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНВЕСТИЦИЙ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ В УСЛОВИЯХ ПРИАРАЛЬЯ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН).....	411
Жоллыбеков Хурмет Бахыт улы	

KORPORATIV MUNOSABATLAR ISHTIROKCHILARINING HUQUQLARINI HIMOYA ETISH VA TA'MINLASHNING HUQUQIY-IQTISODIY SHAKLLARI	416
Rustamova Dilbar Rustamovna	
IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY Tajribalari	423
Ismadiyarov Alisher Abduraxmon o'g'li	
METALLURGIK TEXNOGEN CHIQINDILARDAN KAMYOB METALLARNI AJRATIB Olish Texnologiyasi	427
Qayumov Oybek Azamat o'g'li, Ro'ziyev Ulug'bek Mamarasulovich, Abdullayev Farruh Odiljon o'g'li	
TRANSCHEGARAVIY ELEKTRON SAVDONI TAKOMILLASHTIRISHDA XO'JALIK ALOQALARI LOGISTIKASI	434
Yakubov Maksadxan Sultaniyazovich, Jumaboev Behzod	
YASHIL IQTISODIYOTGA INVESTISIYALARNI JALB QILISH	443
Raimjanova Madina Asrarovna	
O'ZBEKISTONDA ZARGARLIK XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	448
Azizova Roxila Baxodir qizi	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATIDA INVESTITSİYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	452
Isakova Naima Ikromjonovna	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLUKATLAR IQTISODIYOTIDA AJ "HUDUDIY ELEKTR TARMOQLARI" MOLIYAVIY BARQARORLIGINI MUSTAHKAMLASH YO'LLARI	459
Bo'ranboyeva Shoira Rustamovna	
"QISHLOQ HUDUDLARIDA XOTIN-QIZLARNING BARQAROR TURMUSH TARZINI TA'MINLASHDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING O'RNI VA AHAMIYATI"	466
Xoliyorova Shoxista Qahramon qizi, Niyozova Ruxsora	
SMART TOURISM KAK INSTRUMENT USTOYCHIBOYO RAZVITIYA TURISTSKIX REGIONOV: MEJDUHARODNYY OPIYT I REGIONALNAYA ADAPTIATSIYA	471
Usmanova Aziza Bahodirovna	
XUFIYONA IQTISODIYOT KO'LAMINI QISQARTIRISHDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI RIVOJLANTIRISHNING TUTGAN O'RNI	477
Atamurodov To'liqn To'ymurodovich, Mamatkulov Salimjon Rahmonkulovich, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
IQTISODIYOTDA TURIZM O'RNINI STATISTIK TAHLILINING XALQARO STANDARTLARI VA TAJRIBALARI	482
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH TIZIMIDA BANK KREDITLARINING O'RNI VA AHAMIYATI	489
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
XALQARO MOLIYA BOZORLARIDAN MOLIYAVIY RESURLARNI JALB ETISHDA SUVEREN KREDIT REYTINGLARINING O'RNI	494
Mamadaliyev Poziljon Mansurjon o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA MIJOZLAR BILAN O'ZARO MUNOSABATLAR RIVOJLANISH HOLATI TAHLILI	500
Ismailova Ma'mura Eldorovna	
MILLIY SANOAT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA INSON KAPITALINING O'RNI	506
Yunusov Foziljon G'ulomqodirovich	
XONDIZA KONI POLIMETALL RUDALARINI FLOTATSIYALASHDA REAGENT REJIMINI TAKOMILLASHTIRISH	511
Shodiyev Abbas Ne'mat o'g'li, Egamberdiyev Baxtiyor Barat o'g'li	
EKSPORT-IMPORT OPERATSIYALARI BO'YICHA MUDDATI O'TGAN DEBITOR QARZDORLIKNI ANIQLASHDA RAQAMLI SOLIQ NAZORATI MONITORINGINING QO'LLANILISHI VA SAMARADORLIGI	517
Tashmuxeamedov Dilmurod Mirabzalovich	

SOLIQ SALOHİYATIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING TA'SIRI	522
Jurayev Xusan Atamuratovich	
IMPROVING MECHANISMS FOR ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS	528
Sobirov A. Abdurasul	
MINTAQADA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSİYALARNING AHAMIYATI	533
Masharipov Sardorbek Farxadovich	
TECHNOLOGY-DRIVEN VISITOR MANAGEMENT SYSTEMS FOR ENHANCING MUSEUM EXPERIENCE AND PERFORMANCE	539
Ibroximova Aziza Abbasovna	
XALQARO MOLİYAVIY INSTITUTLARNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	545
Kurbonbekova Moxichexra Turobjonovna	
NAVOIY KON-METALLURGIYA KOMBINATIDA "AQLLI KON" KONSEPSIYASINI AMALGA OSHIRISH TAJRIBASI	551
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
INVESTITSIYA JARAYONLARINING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHGA STRATEGIK TA'SIRI	556
Ibrohimov Behzodbek Baxromjon o'g'li	
SAMARQAND VILOYATI SAVDO KORXONALARI FAOLIYATINING TASHKILIY VA IQTISODIY XUSUSIYATLARI	562
Toxirova Gullola Mirkamolovna	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ СТРЕЛКОВОГО СПОРТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	568
Юсупов И.	
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	573
Тарават Абдул-Салам	
MAHALLIY AHOLINING ISHTIROKINI TA'MINLASH TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI TURISTIK MINTAQALARNI RIVOJLANTIRISH ZARURATI	581
Abduxamidov Sarvar Adxamovich	
MUQOBIL ENERGIYA VOSITALARINI JORIY ETISH HOLATINING STATISTIK TAHLILI	586
Ashurov Azizbek Ergash o'g'li	
YANGI O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH MODELI	592
Qurbanova Muazzam Fazliddinovna	

YANGI O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH MODEL

Qurbonova Muazzam Fazliddinovna

Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti guruh Rahbari

E-mail: muazzam.kurbanova@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan axborot-resurs markazlarining (ARM) strategik boshqaruv masalalari tadqiq etilgan. Amaldagi boshqaruv amaliyotini tahlil qilish asosida ARMlarni strategik rivojlantirish jarayonida mavjud muammolar aniqlangan. Maqolada raqamli platforma, xizmatlar ekotizimi hamda natijaga yo'naltirilgan boshqaruv tamoyillariga asoslangan strategik boshqaruv modeli taklif etilgan. Taklif etilayotgan model axborot-resurs markazlarini oliy ta'lim muassasalarida raqamli transformatsiyani ta'minlovchi muhim strategik infratuzilma elementi sifatida rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: axborot-resurs markazi, strategik boshqaruv, raqamli transformatsiya, oliy ta'lim, ta'lim menejmenti, innovatsion model, O'zbekiston tajribasi.

Abstract. This article examines the strategic management of information and resource centers (IRCs) in higher education institutions of Uzbekistan. The study analyzes existing management practices and identifies key challenges in the strategic development of IRCs within the context of digital transformation. A strategic management model is proposed, grounded in digital platform integration, service ecosystem development, and results-oriented management principles. The implementation of the proposed model enhances the operational effectiveness of IRCs and supports their transformation into a strategic component of the digital infrastructure of higher education institutions.

Keywords: information and resource center, strategic management, digital transformation, higher education, education management, innovative model, Uzbekistan's experience.

Аннотация. В статье исследуются вопросы стратегического управления деятельностью информационно-ресурсных центров (ИРЦ) в высших учебных заведениях Республики Узбекистан. На основе анализа существующей практики управления выявлены ключевые проблемы стратегического развития информационно-ресурсных центров. В работе предложена модель стратегического управления, основанная на принципах цифровой платформы, экосистемы услуг и управления, ориентированного на результаты. Реализация данной модели способствует повышению эффективности деятельности ИРЦ и их трансформации в стратегический элемент цифровой инфраструктуры высшего образования.

Ключевые слова: информационно-ресурсный центр, стратегическое управление, цифровая трансформация, высшее образование, менеджмент образования, инновационная модель, опыт Узбекистана.

KIRISH

Jahonda raqamli iqtisodiyot va bilimlar jamiyatining shakllanishi oliy ta'lim tizimi oldiga ta'lim sifati, ilmiy tadqiqotlar samaradorligi hamda inson kapitali rivojini ta'minlash bilan bog'liq yangi talablarni qo'yimoqda. Ushbu jarayonda axborot infratuzilmasi va uni samarali boshqarish oliy ta'lim muassasalarining barqaror rivojlanishini ta'minlovchi asosiy omillardan biriga aylanmoqda. Ayniqsa, axborot-resurs markazlari (ARM) ta'lim va ilmiy faoliyatni axborot bilan ta'minlash, raqamli ta'lim muhitini shakllantirish hamda ilmiy kommunikatsiyalarni qo'llab-quvvatlashda muhim institutsional rol o'ynamoqda.

O'zbekistonda oliy ta'lim tizimini isloh qilish, universitetlar avtonomiyasini kengaytirish va raqamli transformatsiyani jadallashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar axborot-resurs markazlari

faoliyatiga nisbatan ham yangi yondashuvlarni taqozo etmoqda. Davlat dasturlari va strategik hujjatlarda ta'lim sifatini oshirish, ilmiy salohiyatni rivojlantirish hamda raqamli ta'lim infratuzilmasini mustahkamlash ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Mazkur vazifalarni amalga oshirishda ARMLarning strategik boshqaruvi alohida ahamiyat kasb etadi.

Amalda esa ko'plab oliy ta'lim muassasalarida axborot-resurs markazlari faoliyatini boshqarish asosan ma'muriy-funksional yondashuvga tayanadi va universitetning umumiy rivojlanish strategiyasi bilan yetarlicha integratsiyalashmagan. Bunday holat ARMLarning ta'lim va ilmiy jarayonlarga qo'shayotgan hissasini to'liq namoyon etishga, resurslardan samarali foydalanishga hamda innovatsion xizmatlarni rivojlantirishga to'sqinlik qiladi. Shu bois, axborot-resurs markazlari faoliyatini strategik boshqarish modelini ishlab chiqish va uni amaliyotga joriy etish dolzarb ilmiy-amaliy masala hisoblanadi.

Ilmiy adabiyotlarda universitet kutubxonalari va axborot markazlarini boshqarish, ularni raqamlashtirish hamda xizmatlarini modernizatsiya qilishga oid tadqiqotlar mavjud bo'lsa-da, O'zbekiston oliy ta'lim tizimining institutsional xususiyatlari, milliy islohotlar jarayoni va raqamli transformatsiya talablarini hisobga olgan holda ARMLarni strategik boshqarish modellari masalalari yetarlicha yoritilmagan. Ushbu holat mazkur mavzudagi tadqiqotlarning ilmiy yangiligi va amaliy ahamiyatini yanada oshiradi.

Shu nuqtayi nazardan, ushbu maqolaning maqsadi O'zbekiston oliy ta'lim muassasalari axborot-resurs markazlari faoliyatini strategik boshqarishning samarali modelini ishlab chiqish va uning asosiy tarkibiy elementlarini ilmiy jihatdan asoslashdan iborat. Maqolada raqamli transformatsiya, ta'lim menejmenti va iqtisodiy samaradorlik tamoyillariga tayangan holda ARMLarni strategik rivojlantirish yo'nalishlari ochib beriladi hamda milliy tajriba asosida amaliy xulosalar ishlab chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xorijiy ilmiy adabiyotlarda oliy ta'lim muassasalaridagi axborot-resurs markazlari (ARM) faoliyati, asosan, universitetlarning strategik rivojlanishi, ta'lim va ilmiy tadqiqotlar sifatini oshirish hamda iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash masalalari doirasida Kristin Borgman [1], Kerol Tenopir [2], Lorkan Dempsey [3] va Rojer Shonfeld [4] tomonidan tadqiq etilgan.

MDH mamlakatlari olimlarining tadqiqotlarida ARMLar, asosan, ta'lim infratuzilmasining institutsional va tashkiliy elementi sifatida A.V. Sokolov [5], I.V. Robert [6], E.V. Kuznetsova [7] hamda A.B. Jusupova [8] tomonidan o'rganilgan.

O'zbekistonlik olimlar tadqiqotlarida axborot-resurs markazlari, asosan, ta'lim jarayonini axborot bilan ta'minlash va axborot-kutubxona xizmatlarini rivojlantirish yo'nalishlarida Sh.R. Rahmatullayev [9], D.Q. Yuldashev [10] va M.M. Abdullayeva [11] tomonidan tahlil qilingan.

Biroq amalga oshirilgan tadqiqotlarda ARM faoliyatining iqtisodiy samaradorligi, investitsiya qaytimi hamda boshqaruv mexanizmlarini kompleks iqtisodiy tahlil qilish masalalari yetarlicha chuqur ochib berilmagan.

Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, xorijiy tadqiqotlarda axborot-resurs markazlari strategik va iqtisodiy aktiv sifatida baholangan bo'lsa, MDH va O'zbekiston tadqiqotlarida ular ko'proq tashkiliy hamda axborot-ta'minot obyekti sifatida ko'rib chiqilgan. Mazkur holat axborot-resurs markazlari faoliyatini iqtisodiyot va ta'lim menejmenti integratsiyasi asosida kompleks tadqiq etish zaruratini belgilaydi hamda ushbu maqolaning ilmiy ahamiyatini asoslab beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar sohasiga oid ma'lumotlarni tahliliy o'rganish asosida ilmiy mushohada, abstrakt-mantiqiy fikrlash, statistik, iqtisodiy va moliyaviy tahlil hamda ekspert baholash usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yangi O'zbekiston sharoitida oliy ta'lim tizimini transformatsiya qilish jarayonlari axborot-resurs markazlari (ARM) faoliyatini boshqarishda strategik yondashuvni joriy etishni taqozo etmoqda. Taklif etilgan strategik boshqarish modeli oliy ta'lim muassasalari rivojlanish strategiyasi bilan uyg'unlashgan holda ishlab chiqilgan bo'lib, u iqtisodiy samaradorlik, ta'lim menejmenti va raqamli transformatsiya tamoyillariga asoslanadi. Mazkur model ARMLarni faqat axborot-ta'minot bo'linmasi sifatida emas, balki universitetning strategik rivojlanishida faol ishtirok etuvchi institutsional subyekt sifatida shakllantirishga qaratilgan.

Modelning birinchi muhim elementi strategik rejalashtirish hisoblanadi. Ushbu yo'nalish doirasida ARM faoliyatining maqsad va vazifalari universitetning umumiy rivojlanish strategiyasi bilan muvofiqlashtiriladi. SWOT va PEST tahlillaridan foydalanish orqali tashqi va ichki omillar baholanib, aniq strategik ustuvor yo'nalishlar belgilanadi. Bu esa boshqaruv qarorlarini qabul qilishda tizimlilik va maqsadga yo'naltirilganlikni ta'minlaydi.

Iqtisodiy samaradorlikni boshqarish modelida moliyaviy resurslardan oqilona foydalanishga alohida e'tibor qaratilgan. Xarajat–samara tahlili, budjetlashtirish va moliyaviy monitoring mexanizmlarini joriy etish orqali ARM faoliyatining iqtisodiy barqarorligi ta'minlanadi. Bu, o'z navbatida, axborot resurslarini shakllantirish va xizmatlar ko'lamini kengaytirish imkoniyatlarini oshiradi.

1-jadval. Axborot-resurs markazlari faoliyatini strategik boshqarish modeli mexanizmi¹

№	Strategik yo'nalish	Asosiy maqsad	Boshqaruv instrumentlari	Amalga oshirish mexanizmlari	Kutilayotgan natijalar
1	Strategik rejalashtirish	ARM faoliyatini OTM rivojlanish strategiyasi bilan integratsiya qilish	SWOT, PEST, KPI, strategik karta	ARM strategiyasini ishlab chiqish va universitet strategiyasiga bog'lash	Boshqaruvda tizimlilik va maqsadga yo'naltirilganlik
2	Iqtisodiy samaradorlikni boshqarish	Resurslardan oqilona foydalanish	Xarajat–samara tahlili, budjetlashtirish	Moliyaviy rejalashtirish, xarajatlar monitoringi	Moliyaviy barqarorlik va tejankorlik
3	Axborot resurslarini boshqarish	Ta'lim va ilm uchun sifatli axborot bazasini shakllantirish	Elektron katalog, repozitoriy, litsenziya siyosati	Raqamli bazalar va ochiq ta'lim resurslarini joriy etish	Axborotdan foydalanish imkoniyatlarining kengayishi
4	Raqamli transformatsiya	ARM xizmatlarini raqamlashtirish	ERP, LMS, elektron kutubxona platformalari	Onlayn xizmatlar, masofaviy foydalanish	Xizmatlar tezkorligi va sifati oshishi
5	Inson kapitalini rivojlantirish	ARM xodimlarining professional salohiyatini oshirish	Malaka oshirish, treninglar, motivatsiya tizimi	Raqamli va axborot menejmenti kompetensiyalarini shakllantirish	Kadrlar samaradorligining oshishi
6	Innovatsion xizmatlar	Yangi qiymat yaratuvchi axborot xizmatlarini rivojlantirish	Bibliometrik tahlil, ilmiy analitika	Ilmiy faoliyatni qo'llab-quvvatlovchi servislari	Ilmiy natijadorlikning oshishi
7	Monitoring va baholash	ARM faoliyati samaradorligini baholash	KPI, reyting, audit	Doimiy nazorat va tahlil	Boshqaruv qarorlarining asoslanganligi
8	Institutsional hamkorlik	Milliy va xalqaro integratsiya	Konsortsiumlar, hamkorlik shartnomalari	Xalqaro ma'lumotlar bazalariga ulanish	Ta'lim va ilm sifati xalqaro darajada oshishi

Axborot resurslarini boshqarish modelida raqamli kutubxona fondlari, institutsional repozitoriylar hamda ochiq ta'lim resurslarini shakllantirish ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan. Mazkur yondashuv ta'lim oluvchilar va professor-o'qituvchilarning sifatli hamda ishonchli axborot manbalaridan foydalanishini ta'minlab, ta'lim jarayoni samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, litsenziya siyosati va elektron kataloglarni rivojlantirish axborot resurslarini boshqarishda shaffoflikni ta'minlaydi.

Modelda raqamli transformatsiya ARM faoliyatini modernizatsiya qilishning asosiy drayveri sifatida qaraladi. Elektron kutubxona platformalari, masofaviy xizmatlar va axborot tizimlarini joriy etish orqali xizmatlar tezkorligi va qamrovi kengayib, foydalanuvchilar uchun qulayliklar yaratiladi. Ushbu jarayon universitetning umumiy raqamli rivojlanish darajasiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Inson kapitalini rivojlantirish strategik boshqarish modelining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. ARM xodimlarining axborot menejmenti, raqamli texnologiyalar va ilmiy analitika sohalaridagi kompetensiyalarini oshirish xizmatlar sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Motivatsiya va malaka oshirish tizimini joriy etish orqali kadrlar samaradorligi oshiriladi.

Shuningdek, innovatsion axborot xizmatlarini rivojlantirish modeli ARMlarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash imkoniyatlarini kengaytiradi. Bibliometrik tahlil, ilmiy nashrlar monitoringi va analitik xizmatlar universitetning ilmiy natijadorligini oshirishga xizmat qiladi.

Modelning yakuniy elementi monitoring va baholash tizimi hisoblanib, KPI va audit vositalari orqali ARM faoliyati samaradorligi doimiy ravishda baholanadi. Bu boshqaruv qarorlarining asoslangan va samarali bo'lishini ta'minlaydi hamda strategik maqsadlarga erishish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Umuman olganda, taklif etilgan strategik boshqarish modeli Yangi O'zbekiston sharoitida oliy ta'lim muassasalari axborot-resurs markazlari faoliyatini modernizatsiya qilish, ularning iqtisodiy samaradorligini

1 Муаллиф ишланмаси.

oshirish hamda ta'lim va ilmiy jarayonlarga integratsiyasini kuchaytirish uchun mustahkam ilmiy-amaliy asos yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari Yangi O'zbekiston sharoitida oliy ta'lim muassasalari axborot-resurs markazlari (ARM) faoliyatini strategik boshqarishni takomillashtirish zaruriyati mavjudligini ilmiy jihatdan asoslab berdi. Oliy ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan institutsional islohotlar, raqamli transformatsiya jarayonlari hamda ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan ustuvor vazifalar ARMLarning rolini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqishni taqozo etmoqda. O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, amaldagi boshqaruv amaliyoti ko'p hollarda an'anaviy yondashuvga asoslangan bo'lib, axborot-resurs markazlarining universitet rivojlanish strategiyasiga to'liq integratsiyalashuvi yetarli darajada ta'minlanmagan.

Tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan strategik boshqarish modeli ARM faoliyatini iqtisodiy samaradorlik, ta'lim menejmenti va raqamli texnologiyalar uyg'unligida tashkil etish imkonini beradi. Mazkur model ARMLarni faqat axborot-ta'minot bo'linmasi sifatida emas, balki universitetning innovatsion rivojlanishini ta'minlovchi strategik institutsional subyekt sifatida shakllantirishga qaratilgan. Bu esa ta'lim jarayoni, ilmiy tadqiqotlar hamda boshqaruv qarorlarini axborot bilan ta'minlash sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Olingan natijalar asosida quyidagi amaliy takliflar ishlab chiqildi.

Birinchidan, oliy ta'lim muassasalarida axborot-resurs markazlari faoliyati uchun alohida strategik rivojlanish konsepsiyasini ishlab chiqish va uni universitetning umumiy strategiyasi bilan uyg'unlashtirish maqsadga muvofiqdir. Bu ARM faoliyatida maqsadga yo'naltirilganlik va boshqaruv samaradorligini ta'minlaydi.

Ikkinchidan, ARM faoliyatini iqtisodiy baholash tizimini joriy etish zarur. Xususan, xarajat-samara tahlili, KPI ko'rsatkichlari va budjetlashtirish mexanizmlaridan foydalanish orqali resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlash mumkin. Bu moliyaviy barqarorlikni mustahkamlab, xizmatlar sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, axborot resurslarini boshqarishda raqamli va ochiq ta'lim resurslarini keng joriy etish, institutsional repozitoriylar faoliyatini rivojlantirish hamda litsenziya siyosatiga strategik yondashuvni shakllantirish tavsiya etiladi. Bu ta'lim oluvchilar va ilmiy xodimlar uchun axborotdan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

To'rtinchidan, axborot-resurs markazlarida raqamli transformatsiyani jadallashtirish, elektron kutubxona platformalari, masofaviy xizmatlar va ilmiy analitika tizimlarini joriy etish maqsadga muvofiqdir. Bu ARM xizmatlarining tezkorligi, ochiqligi va samaradorligini oshiradi.

Beshinchidan, inson kapitalini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish lozim. ARM xodimlarining raqamli kompetensiyalari, axborot menejmenti va ilmiy analitika sohalaridagi bilim hamda ko'nikmalarini oshirish uchun doimiy malaka oshirish tizimini joriy etish tavsiya etiladi.

Yakuniy xulosa sifatida ta'kidlash joizki, taklif etilgan strategik boshqarish modeli Yangi O'zbekiston sharoitida oliy ta'lim muassasalari axborot-resurs markazlari faoliyatini modernizatsiya qilish, ularning iqtisodiy samaradorligini oshirish hamda ta'lim va ilmiy jarayonlarga chuqur integratsiyalashuvini ta'minlash uchun muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Mazkur model amaliyotga joriy etilganda, oliy ta'lim muassasalarining raqamli rivojlanishi va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Borgman, C. L. (2015). Big data, little data, no data: Scholarship in the networked world. MIT Press.
2. Tenopir, C., Volentine, R., & King, D. W. (2012). Scholarly reading and the value of academic library collections: Results of a study in six universities. *Serials*, 25(2), 115–124. <https://doi.org/10.1629/2048-7754.25.2.115>
3. Dempsey, L. (2016). Library collections in the life of the user: Two directions. *LIBER Quarterly*, 26(4), 338–359. <https://doi.org/10.18352/lq.10170>
4. Schonfeld, R. C., & Sweeney, L. (2017). Organizing the work of the research library. Ithaca S+R.
5. Соколов, А. В. (2010). Социальные функции библиотеки в информационном обществе. Санкт-Петербург: Профессия.
6. Роберт, И. В. (2014). Теория и методология информатизации образования. Москва: ИИО РАО.
7. Кузнецова, Е. В. (2016). Управление деятельностью библиотек высших учебных заведений в условиях цифровизации. *Библиотековедение*, 65(4), 421–428.
8. Жусупова, А. Б. (2019). Развитие информационно-ресурсных центров вузов в условиях цифровизации образования. *Вестник КазНУ*, 2(61), 88–94.
9. Rahmatullayev, Sh. R. (2018). Oliy ta'lim muassasalarida axborot-kutubxona tizimini rivojlantirish masalalari. *Axborot va kutubxonashunoslik*, 2, 15–20.
10. Yuldashev, D. Q. (2020). Ta'lim tizimida axborot resurslarini boshqarishning institutsional asoslari. *Iqtisodiyot va ta'lim*, 3, 45–51.
11. Abdullayeva, M. M. (2019). Ta'lim xizmatlari sifatini boshqarishda infratuzilmaning o'rni. Ta'lim menejmenti muammolari, 1, 33–38.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100